

สวยง่าย จ่ายสอง

เชื่อหมอกี้ไม่ได้ อ่านฉลากก็ไม่การินทร์ติ ตรวจเลข อย. ยิ่งเจอปลอม
แล้วในวันที่ “ครีม” อยู่รอบตัวเรา จะเชื่อใครดี?

เรื่อง : ปานใจ ปันจินดา
ภาพ : pixabay
กรุงเทพธุรกิจ

การบุกทลายโรงงานบริษัทผลิตอาหารเสริม เครื่องสำอาง ในเครือข่ายเมจิกสกิน ที่โรงงานในจังหวัดปทุมธานี ทำเอาหลายคนคงช็อกกับภาพกระสอบบรรจุผงหลากสีที่เป็นต้นตำรับ “ผงขง” สูตรมหัศจรรย์ เนรมิตความสวยได้ตามสั่ง ไม่ว่าจะลดน้ำหนัก สลายไขมัน ผิวขาวออร่า รวมถึงครีมเวอร์วังการันตีดาวล้านดวงที่กวนเองกับ “มือ”

จุดขาย “ไฮเมต” อาจใช้ได้กับเบเกอรี่หอมหวาน หรืองานอาร์ตอื่นๆ แต่คงไม่ใช่กับอาหารเสริม สกินแคร์ รวมถึงเครื่องสำอางที่ทำเพื่อ “ขาย” ซึ่งจุดวัดผลไม่ใช่เรื่องความอรรอยหรือสวยงาม แต่เกี่ยวข้องกับพิษโทษต่อร่างกาย เป็นราคาสุดสยองที่ต้องจ่ายเพื่อแลกมาซึ่งความสวย

ยิ่งเมื่อคนรุ่นใหม่จำนวนหนึ่งคิดน้อยแต่อยากได้เงินมาก ทากินสะดวก คิดอะไรไม่ออกก็ขายครีมขายอาหารเสริมออนไลน์ สมัครเป็นตัวแทนครีมาก็โลขายอาหารเสริมสูตรเด็ด เห็นแก่การได้เงินง่าย ลงทุนนิดเดียว เดี่ยวยอดออเดอร์ก็กลับมา เรื่องความถูกต้องไม่ต้องถามหา อะอะก็หยายการ์ตว่า สินค้ามี “อย.” โดยไม่ได้สนว่า เป็นเลขจริงหรือปลอม เช่นกันกับดาราคง รวมถึงเน็ตไอดอล อีกหนึ่งสถานะในฝันของคนยุคใหม่ เมื่อความดังแปรค่าเท่ากับ “ยอดผู้ติดตาม” สนนราคาของ “ค่าโพสต์” ก็ตามมา

ทั้งหมดกลายเป็น “วงจรธุรกิจความงาม” ที่โอบล้อมด้วยความจอมปลอม สินค้าปลอม อย. ปลอม สรรพคุณปลอม ค่าโฆษณาของคนดังก็ยิ่งปลอม โดยดารารายคนยอมรับว่า ไม่เคยแม้แต่จะทดลองใช้หรือกินเลยด้วยซ้ำ แต่ก็รับเงินเข้ามาเพื่อรีวิว่า ดีย่างนั้นดีอย่างนี้ และที่เจ็บกว่าคือ ถ้าเอาชื่อบริษัทข้างกล่องไปเสิร์ชดู ก็จะพบว่า บางราย แม้กระทั่งชื่อบริษัทก็ยังปลอม! แล้วผู้บริโภคอย่างเราๆ จะเชื่ออะไรได้อีก..

ความงามใต้ถุนบ้าน

ถ้าลองดูที่ตัวเลขค่าขอการจดทะเบียนผลิตและอนุมัติให้ผลิตเครื่องสำอางจากกระทรวงสาธารณสุข ตั้งแต่ปี 2554 - 2558 พบว่า มีสถิติที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2558 มีผู้มาขอจดทะเบียนผลิตเครื่องสำอาง จำนวน 13,907 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2557

คิดเป็นร้อยละ 32 ในขณะที่อนุมัติให้ผลิตเครื่องสำอาง ในปี 2558 มีจำนวน 8,045 ราย เพิ่มสูงขึ้นจากปี 2557 คิดเป็นร้อยละ 38 และมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่อง ขณะที่ ศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ก็ร่วมยืนยันว่า ธุรกิจเครื่องสำอางและครีมบำรุง ยังคงเป็นธุรกิจดาวรุ่งในบ้านเรา จึงไม่น่าแปลกใจว่า วันนี้นั้นไปทางไหนก็เจอแต่โฆษณาสินค้าความงาม ตั้งแต่ครีม เครื่องสำอาง รวมถึงอาหารเสริมเต็มไปหมด โดยมีหน้าใหม่เข้ามาทำตลาดเป็นจำนวนเยอะมาก ยืนยันอีกหนึ่งเสียงโดย **“จิ้น-จิราภรณ์ อริยบุรุษ”** ผู้ก่อตั้งเว็บไซต์ Jeban.com คอมมูนิตีความงามแถวหน้าของเมืองไทย ที่เล่าว่าพวกธุรกิจอาหารเสริม เครื่องสำอางที่เป็นรายเล็ก รายน้อย หรือที่ทำแบบโออีเอ็ม เริ่มมีเยอะก็ราวๆ 5-6 ปีที่แล้ว โดยเฉพาะอาหารเสริมที่เยอะมาก แทบจะมีรายใหม่เข้ามาทุกวัน เธอมองว่า อาหารเสริมเริ่มบูมขึ้นหลังทรนด้ออกกำลังกาย มาแรง ซึ่งคนที่เข้าฟิตเนสมักจะกินอาหารเสริมด้วย จึงเริ่มเป็นที่รู้จักตั้งแต่นั้น และกลายเป็นช่องทางให้คนฉวยโอกาสใช้คำว่า “อาหารเสริม” มาเคลมสรรพคุณละลายไขมัน ลดความอ้วน คุมความผอม ฯลฯ

ส่วนกระแสขายครีมที่คนทำกันแกว่งไป โดยเฉพาะที่เป็นอันตราย คือพวกครีมเถื่อน ครีมกวนเองไม่ได้มาตรฐาน นั้น จิ้น เล่าว่า กลุ่มนี้ระบาคอนกรีต ก็สัก 3 ปีที่ผ่านมา “ครีมขายราคาแพงด้วยนะ ไม่ใช่ถูกๆ เทียบกับครีมต่อกรัม แทบไม่ต่างกับการซื้อครีมในดริสโตร์หรือในห้างเลย”

และรู้ใหม่ว่า.. **ทำครีมเดี๋ยวนี้มันง่ายแสนง่าย ลืมเครื่องจักรในโรงงานไปได้เลย เพราะมีแค่กะละมังกับที่ตีไข่ คุณก็สามารถทำครีมได้แล้ว**

“สมัยก่อน การทำครีมทำยาก ราคาแพง เพราะต้องลงทุนสร้างโรงงานเป็นเรื่องเป็นราวถึงจะทำได้ แต่ปัจจุบัน ตั้งแต่มีการคิดค้นวัตถุดิบสำคัญที่สามารถประสานน้ำและน้ำมันให้เข้ากันได้ เราเรียกมันว่า ‘สารเชื่อมผสม’ หรือ Emulsifier การทำครีมก็ง่ายขึ้นมาก แค่อะละมังใบนี้ ที่ตีไข่นึง ก็สามารถตีครีมได้แล้ว” **ดร.นภัตสร ดิษฐาภูมิกุล** อาจารย์ประจำ สำนักวิชาวิทยาศาสตร์เครื่องสำอาง มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ร่วมยืนยันถึงความง่าย

ใช่, เราสามารถกวนครีมเองที่บ้านได้อย่างง่ายๆ และเราก็สามารถสั่งซื้อส่วนผสมสำหรับการทำสกินแคร์สูตรเด็ดเฉพาะของตัวเองได้ทั่วไป จะเอาสูตรไหน ส่วนผสมอะไร สเต็มเซลล์

เปปไทด์ ไฮยาลูรอน หรือจะวิตามินซี ฯลฯ หรืออยากได้น้ำมันแบบไหนจะเอาแบบครีม เจล หรือน้ำตบก็มีให้เลือกซื้อได้ตามใจชอบ

หรือถ้าคิดไม่ออก อยากได้สูตร เข้ากู่ก็เลย.. เจอแน่ แต่ใครจะรับประกันว่า สูตรที่คิดว่า “เด็ด” นั้นปลอดภัย ไม่เป็นโทษ

โดยเฉพาะถ้าไม่ได้คิดแค่ทำเล่นหรือใช้เองที่บ้าน โดยถ้าคิดจะทำขาย ก็ต้องส่งสูตรไปให้ อัย. ตรวจสอบ และเตรียมสถานที่ผลิตให้ได้มาตรฐาน ซึ่งประเด็นนี้แหละที่กำลังถูกพูดถึงในวงกว้าง เพราะจากที่เคยคิดว่า ถ้าเห็นตราประทับ “อัย.” หมายถึงสินค้านั้นปลอดภัย แต่ความจริงคือเราสามารถขอเลขที่ อัย. ได้โดยผ่านช่องทางออนไลน์.. ง่ายนิดเดียว

‘ปลอดภัย’ ไม่ได้ใช่ ?

ขณะที่ขั้นตอนการขอผ่านระบบออนไลน์ e-Submission เกิดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการน้ำดี แต่เมื่อกลายเป็นช่องทางหากินของผู้ผลิตที่ไม่มีคุณภาพทาง อัย. จึงรีบออกมาแถลงปรับเพิ่มมาตรการให้มีเจ้าหน้าที่คัดกรองอีกชั้นหนึ่งโดยจะกินเวลาประมาณสามวันทำการ ไม่ใช่ขอแล้วได้เลยอย่างแต่ก่อน

พร้อมกันนั้นก็ได้ทำงานเชิงรุกร่วมกับเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยเฉพาะเพจต่างๆ ทั้งหลายเพื่อรับแจ้งเบาะแสของสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐาน ขณะเดียวกันก็เตรียมออกกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานของสถานผลิตเครื่องสำอาง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากสถานผลิตที่เป็นมาตรฐาน โดยน่าจะประกาศใช้ได้ในเดือนมิถุนายนที่จะถึงนี้ รวมถึงได้ประสานงานกับ กสทช. เพื่อสอดส่องการโฆษณาผ่านสื่อออนไลน์เชิงรุก และกำลังอยู่ระหว่างพูดคุยกับสภาอุตสาหกรรมเพื่อพัฒนาการออกตรา อัย. ที่รัดกุมและปลอดภัยขึ้น

แม้จะเห็นความพยายามจัดการปัญหา แต่เราต้องขีดเส้นใต้ไว้ด้วยว่า **“เลขที่ อัย.” คงไม่สามารถเป็นใบการันตีความปลอดภัยได้ร้อยเปอร์เซ็นต์**

ต้องยอมรับว่า ปัจจุบัน อัย. ไม่ได้มีบุคลากรที่เพียงพอต่อจำนวนสูตรหรือสินค้าที่ยื่นขอจดทะเบียน โดยที่ทำได้หลักๆ ก็คือ การตรวจสอบส่วนผสมรวมถึง

ซื้อสินค้าและค่าโฆษณาว่า อดอ้างเกินจริงหรือไม่ แต่ไม่มีกำลังมากพอที่จะไล่ตรวจสินค้าทุกตัวที่ยื่นขอได้ ทำได้เพียงสุ่มตรวจ โดยเฉพาะกับสินค้าที่เป็นปัญหาถูกร้องเรียน หรือมีความน่าสงสัยเท่านั้น

และมันก็ไม่ต่างอะไรกับเกม “โพลิศจับขโมย” เมื่อฝ่ายหนึ่งได้เปรียบกว่าฝ่ายใด และพร้อมแหกกฎเสมอต่อให้มาตรการของ อย. เข้มข้นอีกหลายเท่าตัว ถ้าคนมันจะปลอม ก็ทำได้ทั้งนั้น

“วิจารณ์ญาณ” ของเหล่าผู้บริโภคนั้นต่างหากที่ต้องพึ่งพาตัวเองให้มากกว่านี้.. เพราะรู้ไหมว่า เราสามารถตรวจสอบเบื้องต้นด้วยตัวเองได้ตั้งหลายวิธี ตั้งแต่การตรวจสอบเลขที่ อย. โดยแค่เข้าไปที่เว็บไซต์ www.fda.moph.go.th ของ อย. และเลื่อนไปที่ส่วนบริการประชาชนก็จะเจอ “ระบบตรวจสอบผลิตภัณฑ์” โดยเราก็แค่กรอกเลขที่ อย. ลงไป รายชื่อสินค้าต่างๆ ก็จะปรากฏขึ้น ถ้าชื่อไม่ตรงกับสินค้าที่เรากำลังตรวจสอบ ก็ไม่ต้องสืบต่อเลยว่า

“ปลอม” ชัวร์

นอกจากนี้ เรายังสามารถไปที่ “บริการออนไลน์” ในเว็บไซต์กรมพัฒนาธุรกิจกระทรวงพาณิชย์ www.dbd.go.th และกรอกข้อมูลยืนยันตัวบุคคลไม่ถึง 5 นาที เราก็สามารถมีเอกสารที่สำหรับตรวจสอบเช็คการจดทะเบียนบริษัท ทั้งรายนามกรรมการ ที่ตั้งบริษัท รวมถึงงบกำไรขาดทุน ซึ่งเมื่อทีมงานทดลองตรวจสอบผู้ขายครีม บางบริษัทไม่เคยส่งงบการเงินเลย แม้แต่ปีเดียวก็ยังมี

“อยากฝากบอกให้ผู้บริโภคหาข้อมูลด้วยตัวเองให้มากขึ้น หรือตรวจสอบไปถึงแหล่งผลิตเลยได้ยิ่งดี มีโรงงานจริงใหม่ สถานที่จดทะเบียนบริษัทอยู่ที่ไหน เช็คดูในกูเกิ้ลแม็พ หน่อยซิว่า ที่ตั้งเป็นอย่างไร ที่อยู่ปลอมหรือเปล่า อยู่ย่านไหน เชื่อถือได้หรือไม่ นอกจากนี้สรรพคุณที่เขาอ้างมา ถ้ามันเวอร์วัง มหัศจรรย์มาก ก็ต้องใช้วิจารณ์ญาณเยอะหน่อย เทียบความน่าจะเป็น ความอยากสวยกับความเป็นไปได้ว่า มันเป็นไปได้จริงหรือ” จิน-จิราภัสร์ ฝากบอกมายังผู้บริโภคทั้งหลาย

เพราะคงไม่มีตราประทับใดบนโลกนี้ช่วยเราได้เท่า “สติ” ที่ต้องคิดให้ถี่ถ้วนก่อนจะหลงเชื่อ แล้วต้องมานั่งเสียใจภายหลัง

ซื้อครีมยังไม่เพล

แพทย์หญิงนฤมล ลิทธิบุรณะ แพทย์เฉพาะทางผิวหนัง บอนท์แคร์คลินิก ให้คำแนะนำถึงการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่ใช้กับผิว โดยมี 2 เรื่องที่ต้องพิจารณาคือ ความปลอดภัยและผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้วไม่แพ้และเหมาะกับผิวของแต่ละบุคคล

ทั้งนี้ เรื่องความปลอดภัยถือเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง การจดแจ้ง อย. เป็นเพียงการจดแจ้งข้อมูลส่วนประกอบของสารที่ อย. อนุญาตให้ใช้รวมถึงปริมาณสารที่ใส่ในผลิตภัณฑ์ ซึ่งถือเป็นมาตรฐานขั้นต้น แต่ไม่มีผลในการรับรองสรรพคุณของสินค้าตามที่กล่าวอ้าง รวมถึงไม่สามารถรับรองได้ว่าหลังจากผู้บริโภคใช้แล้วจะไม่แพ้ เพราะการแพ้เป็นภาวะเฉพาะตัวบุคคล ส่วนเรื่องที่ว่าสินค้า

ผ่านการจดแจ้ง อย. แต่พอผลิตจริงใส่สารอื่นเข้าไปทดแทน เรื่องนี้ถือเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นอยู่กับจริยธรรมของผู้ผลิตแต่ละราย

ข้อควรระวังก่อนเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่ใช้กับผิว

- อ่านฉลากข้างบรรจุภัณฑ์
 - มีการจดแจ้ง อย. และตรวจสอบดูว่าเลขจดแจ้งที่ระบุนั้นตรงกับชื่อผลิตภัณฑ์จริงหรือไม่
 - ดูส่วนประกอบข้างบรรจุภัณฑ์ ชื่อนี้หน้าเห็นใจผู้บริโภค ตรวจรายละเอียดมีมากและต้องมีความรู้เกี่ยวกับสารประกอบพอสมควร
 - ที่ตั้งของผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่าย ถ้ามีปัญหาในการใช้จะได้ตรวจสอบได้
 - วันเดือนปีที่ผลิต ว่ายังไม่หมดอายุ รวมถึงวิธีการใช้และค่าเตือน
- ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสารต้องห้ามในเครื่องสำอางซึ่งจะมีตามประกาศของ อย. ทางเว็บไซต์ www.fda.moph.go.th เพื่อช่วยในการคัดกรองก่อนตัดสินใจซื้อ
- ไฮโดรควิโนน, สเตียรอยด์ และกรดเรตินอิก จัดเป็นยาจึงอยู่ภายใต้การดูแล และควบคุมโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ ไม่สามารถผสมในเครื่องสำอาง

- พิจารณาความน่าเชื่อถือของผลิตภัณฑ์จากแบรนด์ หรือมีการรับรองโดยผู้เชี่ยวชาญ หรือแพทย์เฉพาะทางผิวหนัง
- การทดสอบขั้นต้นว่าผลิตภัณฑ์นั้นจะแพ้หรือไม่ มีหลาย

วิธีตั้งแต่วิธีง่ายๆ ทำได้เอง คือการเอาผลิตภัณฑ์นั้นทาบริเวณ ท้องแขน เข้าเย็น 7 วัน วิธีนี้ได้เพียงแพ้มีผื่นนูนแดง ไม่ได้ บอกว่าจะไม่เกิดสิ่ว และไม่สามารถรับรองได้เต็มที่ว่า เมื่อ ใช้กับใบหน้าจะไม่เกิดผื่น เป็นเพียงการคัดกรองเท่านั้น

ส่วนการทดสอบอื่นที่มีความจำเพาะมากขึ้น เช่น การทำ patch test ที่ทำใน รพ. โดยการนำสารมาตรฐาน ต่างๆ รวมถึงผลิตภัณฑ์ที่ต้องการทดสอบแปะบริเวณ แผ่นหลัง ซึ่งแพทย์จะนัดดูผลทดสอบแล้วรายงานว่ สารที่แพ้จะพบในผลิตภัณฑ์ประเภทใดได้บ้าง

ดังนั้นผู้บริโภคควรมีความรู้ในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ ที่ใช้กับผิว โดยต้องดูที่มีมาตรฐาน ตรวจสอบได้ และมีคุณภาพดีเหมาะกับผิวอย่างแท้จริง